## ประโยค ป.ธ. ๓
## สัมพันธ์ไทย
## สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

ตสฺส กิร กาลกิริยํ สุตฺวา ราชา ปเสนทิโกสโล อปุตฺตกํ สาปเตยฺยํ กสฺส ปาปุณาตีติ ปุจฺฉิตฺวา รญฺโญติ สุตฺวา สตฺตหิ ทิวเสหิ ตสฺส เคหโต ธนํ ราชกุลํ อภิหราเปตฺวา สตฺถุ สนฺติกํ อุปสงฺกมิตฺวา หนฺท กุโต นุ ตฺวํ มหาราช อาคจฺฉสิ ทิวาทิวสฺสาติ วุตฺเต อิธ ภนฺเต สาวตฺถิยํ เสฏฺฐี คหปติ กาลกโต ตมหํ อปุตฺตกํ สาปเตยฺยํ ราชนฺเตปุรํ อภิหริตฺวา อาคจฺฉามีติ อาห ฯ สพฺพํ สุตฺเต อาคตนเยเนว เวทิตพฺพํ ฯ โส (อปุตฺตกเสฏฺฐี) กิร สุวณฺณปาฏิยา นานคฺครสโภชเน อุปนีเต เอวรูปี นาม มนุสฺสา ภุญฺชนฺติ กึ ตุมฺเห มยา สทฺธึ อิมสฺมึ เคเห เกลึ กโรถาติ โภชเน อุปฏฺฐิเต เลฑฺฑุทณฺฑาทีหิ ปหริตฺวา ปลาเปตฺวา อิทํ มนุสฺสานํ โภชนนฺติ กาฬาชกํ พิลงฺคทุติยํ ภุญฺชติ วตฺถยานจฺฉตฺเตสุปิ มนาเปสุ อุปฏฺฐาปิเตสุ มนุสฺเส เลฑฺฑุทณฺฑาทีหิ ปหรนฺโต ปลาเปตฺวา สาฬานิ ธาเรติ ชชฺชรรถเกน ยาติ ปณฺณจฺฉตฺเตน ธาริยมาเนนาติ เอวํ รญฺญา อาโรจิเต สตฺถา ตสฺส ปุพฺพกมฺมํ กเถสิ ฯ

---

**ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.**

## เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
## สัมพันธ์ไทย

กิร ศัพท์ อนุสฺสวนตฺถ ราชา สยกตฺตา ใน อาห ฯ อาขฺยาตบท กตฺตุวาจก ตสฺส วิเสสน ของ อปฺปฏิกเสฏฺฐิโน ฯ ภาวาทิสมฺพนฺธ (หรือ สามีสมฺพนฺธ) ใน กาลกิริยํ ฯ อวุฏฺฐกมฺม ใน สุตฺวา ฯ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปุจฺฉิตฺวา ปเสนทิโกสโล สญฺญาวิเสสน ของ ราชา

"อปฺปฏิกกํ วิเสสน ของ สาปเตยฺยํ ฯ สยกตฺตา ใน ปาปุณาติ ฯ อาขฺยาตบท กตฺตุวาจก กสฺส สมฺปทาน ใน ปาปุณาติ อิติ ศัพท์ อาการ ใน ปุจฺฉิตฺวา "(ตํ ก็ดี อปฺปฏิกกํ ก็ดี) วิเสสน ของ สาปเตยฺยํ ฯ สยกตฺตา ใน ปาปุณาติ ฯ อาขฺยาตบท กตฺตุวาจก รญฺโญ สมฺปทาน ใน ปาปุณาติ อิติ ศัพท์ อาการ ใน สุตฺวา ฯ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อภิหราเปตฺวา สตฺตหิ วิเสสน ของ ทิวเสหิ ฯ ตติยาวิเสสน ใน อภิหราเปตฺวา ตสฺส วิเสสน ของ อปฺปฏิกเสฏฺฐิโน ฯ สามีสมฺพนฺธ ใน เคหโต ฯ อปาทาน ใน อภิหราเปตฺวา ธนํ อวุฏฺฐกมฺม ใน อภิหราเปตฺวา ราชกุลํ สมฺปาปุณิยกมฺม ใน อภิหราเปตฺวา ฯ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อุปสงฺกมิตฺวา สตฺถุ สามีสมฺพนฺธ ใน สนฺติกํ ฯ สมฺปาปุณิยกมฺม ใน อุปสงฺกมิตฺวา ฯ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อาห

"มหาราช อาลปน หนฺท ศัพท์ อุยฺโยชนตฺถ ตฺวํ สยกตฺตา ใน อาคจฺฉสิ ฯ อาขฺยาตบท กตฺตุวาจก กุโต วิเสสน ของ ฐานโต ฯ อปาทาน ใน อาคจฺฉสิ นุ ศัพท์ ปุจฺฉนตฺถ ทิวาทิวสฺส* สมฺปทาน (หรือ กาลสตฺตมี) ใน อาคจฺฉสิ (หรือสัมพันธ์แยกว่า ทิวา กาลสตฺตมี ใน อาคจฺฉสิ ทิวสฺส

---

* ทิวาทิวสฺส (อ.) - แต่ยังวัน, ทั้งยังวัน ฯ อยู่, เวลากลางวัน, เวลาเที่ยงวัน (บางแห่ง พิมพ์แยกเป็น "ทิวา ทิวสฺส") มีความเห็นเป็น ๒ นัย คือ เป็นนิบาต (กาลสตฺตมี) และเป็นนาม ในอรรถกถาหลายแห่งแก้ไว้ว่า "ทิวาทิวสฺสาติ ทิวสสฺส ทิวา, มชฺฌนฺติกสมเยติ อตฺโถ (สารตฺถปกาสินี ๑ หน้าที่ ๒๑๗) ฯ "ทิวาทิวสฺสาติ ทิวสสฺส ทิวา ฯ มชฺฌณฺหิเก กาเลติ อตฺโถ (ปรมตฺถทีปนี หน้า ๒๓๖) ฯ "ทิวา ทิวสฺสาติ ทิวสสฺสาปิ ทิวา มชฺฌนฺติเก กาเลติ อตฺโถ (ปรมตฺถทีปนี หน้าที่ ๖๔๓) ฯ อาจารย์บางท่านว่า เป็นกิริยาวิเสสนะ ได้บ้าง

สามีสมฺพนฺธ ใน ทิวา) อิติ ศัพท์ สรูป ใน วจเน ฯ ลกฺขณ ใน วุตฺเต สตฺถารา อนภิหิตกตฺตา ใน วุตฺเต ฯ ลกฺขณกิริยา

"ภนฺเต อาลปน เสฏฺฐี สยกตฺตา ใน โหติ ฯ อาขฺยาตบท กตฺตุวาจก อิธ วิเสสน ของ สาวตฺถิยํ ฯ วิสยาธาร ใน เสฏฺฐี คหปติ วิเสสน ของ เสฏฺฐี[๒] กาลกโต วิกติกตฺตา ใน โหติ,

อหํ สยกตฺตา ใน อาคจฺฉามิ ฯ อาขฺยาตบท กตฺตุวาจก ตํ ก็ดี อปุตฺตกํ ก็ดี วิเสสน ของ สาปเตยฺยํ ฯ อวุตฺตกมฺม ใน อภิหริตฺวา ราชนฺเตปุรํ สมฺปาปุณิยกมฺม ใน อภิหริตฺวา ฯ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อาคจฺฉามิ อิติ ศัพท์ อาการ ใน อาห ฯ

สพฺพํ วิเสสน ของ วตฺถุ ฯ วุตฺตกมฺม ใน เวทิตพฺพํ ปณฺฑิเตน อนภิหิตกตฺตา ใน เวทิตพฺพํ ฯ กิตบท กมฺมวาจก สุตฺเต อาธาร ใน อาคต-อาคตนเยน ตติยาวิเสสน ใน เวทิตพฺพํ เอว ศัพท์ อวธารณ เข้ากับ อาคตนเยน ฯ

สตฺถา สยกตฺตา ใน กเถสิ ฯ อาขฺยาตบท กตฺตุวาจก "กิร ศัพท์ อนุสฺสวนตฺถ โส วิเสสน ของ อปุตฺตกเสฏฺฐี ฯ สยกตฺตา ใน ภุญฺชติ ธาเรติ และ ยาติ[๓] กิริยาสามบท อาขฺยาตบท กตฺตุวาจก นานคฺครสโภชเน ลกฺขณ ใน อุปนีเต ชเนหิ อนภิหิตกตฺตา ใน อุปนีเต ฯ ลกฺขณกิริยา สุวณฺณปาฏิยา กรณ ใน อุปนีเต

'มนุสฺสา สยกตฺตา ใน ภุญฺชนฺติ ฯ อาขฺยาตบท กตฺตุวาจก เอวรูปี วิเสสน ของ โภชนํ ฯ อวุตฺตกมฺม ใน ภุญฺชนฺติ นาม ศัพท์ สญฺญาโชตก เข้ากับ เอวรูปี, ตุมฺเห สยกตฺตา ใน กโรถ ฯ อาขฺยาตบท กตฺตุวาจก กึ ศัพท์ ปุจฺฉนตฺถ มยา สหตฺถตติยา ใน สทฺธึ ฯ ศัพท์ กิริยาสมวาย เข้ากับ กโรถ อิมสฺมึ วิเสสน ของ เคเห ฯ วิสยาธาร ใน กโรถ เกลึ อวุตฺตกมฺม ใน กโรถ อิติ ศัพท์ อาการ ใน วตฺวา ฯ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปหริตฺวา

---

[๒] อาจารย์บางท่าน สัมพันธ์ คหปติ เป็นประธาน เสฏฺฐี เป็น วิเสสน แม้ในที่อื่น ก็มีนัยเดียวกัน

[๓] จะขึ้นประธานทีละประโยคก็ได้

โภชเน ลกฺขณ ใน อุปฏฺจิเต (ชเนหิ อนภิหิตกตฺตา)[๔] ใน อุปฏฺจิเต ฯ ลกฺขณกิริยา เลฑฺฑุทณฺฑาทีหิ วิเสสน ของ วตฺถูหิ ฯ กรณ ใน ปหริตฺวา ฯ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปลาเปตฺวา ฯ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ภุณฺชติ "อิทำ วิเสสน ของ โภชนำ ฯ สยกตฺตา ใน โหติ ฯ อาขฺยาตบท กตฺตุวาจก มนุสฺสานำ สามีสมฺพนฺธ ใน โภชนำ ฯ วิกติกตฺตา ใน โหติ (หรือสัมพันธ์ว่า อิทำ วิเสสน ของ โภชนำ มนุสฺสานำ สามีสมฺพนฺธ ใน โภชนำ ฯ ลิงฺคตฺถ) อิติ ศัพท์ สรูป ใน วจเนน ฯ กรณ ใน ภุณฺชติ กาณาชกำ อวุตฺตกมฺม ใน ภุณฺชติ พิลงฺคทุติยำ วิเสสน ของ กาณาชกำ,

วตฺถยานจฺฉตฺเตสุ ลกฺขณ ใน อุปฏฺฐาปีเตสุ ชเนหิ อนภิหิตกตฺตา ใน อุปฏฺฐาปีเตสุ ฯ ลกฺขณกิริยา ปี ศัพท์ อเปกฺขตฺถ เข้ากับ วตฺถยานจฺฉตฺเตสุ มนาเปสุ วิเสสน ของ วตฺถยานจฺฉตฺเตสุ, มนุสฺเส อวุตฺตกมฺม ใน ปหรนฺโต เลฑฺฑุทณฺฑาทีหิ วิเสสน ของ วตฺถูหิ ฯ กรณ ใน ปหรนฺโต ฯ อพฺภนฺตร-กิริยา ของ เสฏฺฐี ปลาเปตฺวา ปุพฺพกาลกิริยา ใน ธาเรติ สาณานิ อวุตฺตกมฺม ใน ธาเรติ, ชชฺชรรถเกน กรณ ใน ยาติ ปณฺณจฺฉตฺเตน อิตฺถมฺภูต ใน เสฏฺฐี ธาริยมาเนน วิเสสน ของ ปณฺณจฺฉตฺเตน อิติ ศัพท์ สรูป ใน เอวำ วจเน เอวำ วิเสสน ของ วจเน ฯ ลกขณ ใน อาโรจิเต รณฺญา อนภิหิตกตฺตา ใน อาโรจิเต ฯ ลกฺขณกิริยา ตสฺส วิเสสน ของ อปุตฺตกเสฏฺฐิโน ฯ สามีสมฺพนฺธ ใน ปุพฺพกมฺมำ ฯ อวุตฺตกมฺม ใน กเถสิ ฯ

---



[๔] สัมพันธ์เป็นกัตตุวาจกก็ได้